

N:o 87.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 maj 1890.

— — — — Andra Kammaren — 20 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts
i proposition n:o 8 framställda förslag till lag angående
skyldighet att anskaffa och underhålla bostad eller lemna
hyresersättning åt provinsialläkare.*

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 4 och
memorial n:o 6.)

Till Konungen.

I en den 31 december 1889 till Riksdagen aflåten proposition (n:o 8), angående ordnande af den allmänna och enskilda helso- och sjukvården i riket, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, bland annat, att Riksdagen måtte antaga ett i propositionen intaget förslag till lag angående skyldighet att anskaffa och underhålla bostad eller lemna hyresersättning åt provinsialläkare.

Vidare har Eders Kongl. Maj:t i samma proposition meddelat Riksdagen att, derest de i propositionen upptagna förslag, hvilka understälts Riksdagens godkännande, blefve af Riksdagen bifallna, Eders Kongl. Maj:t komme att framdeles utfärda, att gälla från och med det den nya löneregleringen för provinsialläkarne började tillämpas, utom andra för-

fattningar, »Reglemente angående bostad eller hyresersättning åt provinsialläkare», i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett propositionen bilagdt, af särskilde komiterade upprättadt förslag, med de smärre ändringar deri, som kunde finnas nödiga.

I en inom riksdagen väckt motion har åter föreslagits,

att Riksdagen måtte afslå Eders Kongl. Maj:ts proposition om antagande af lag angående skyldighet att anskaffa och underhålla bostad eller lemna hyresersättning åt provinsialläkare och besluta:

att provinsialläkare, som inginge på ny stat eller hädanefter utnämndes, skulle, jemte de löneförmåner, som i öfrigt honom tillkomme, erhålla hyresersättning af statsmedel efter 750 kronor om året; dock att på Eders Kongl. Maj:ts pröfning finge bero, om och i hvad mån sådan ersättning skulle tillkomma provinsialläkare i distrikt, der bostad, tillkommen på grund af donation, finnes;

att ett emot denna utgift svarande belopp måtte för 1891 å ordinarie stat å 8:de hufvudtiteln uppföras; samt

att provinsialläkaredistrikt, som, då detta beslut trädde i kraft, redan inrättat bostad åt provinsialläkaren, skulle vara berättigadt att från den dag, då provinsialläkaren blefve berättigad till hyresersättning, förfoga öfver bostaden med hvad dertill hörde.

Då Riksdagen nu går att yttra sig öfver Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, får Riksdagen till en början anmärka, att en jemförelse mellan det ifrågavarande förslaget till lag angående bostad eller hyresersättning åt provinsialläkare och det i propositionen omförmälda förslaget till bostadsreglemente gifver vid handen, att i det senare förslaget finnas införda föreskrifter, som bestämma vidden af de skyldigheter, som i det förstnämnda förslaget åläggas provinsialläkaredistrikt. För den händelse den uppfattning, som ligger till grund för den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna anordningen för beredande af bostad åt provinsialläkare, eller åsigten att skyldigheten att bekosta sådan bostad bör åligga vederbörande provinsialläkaredistrikt, vore riktig, synes det därför Riksdagen att reglementet bort göras till föremål för Riksdagens pröfning och beslut.

Riksdagen erkänner det rigtiga och lämpliga deri, att olika skyldigheter icke böra åligga de särskilda distrikten för åtnjutande af samma förmåner, men, enligt Riksdagens förmenande, bör likställigheten distrikten emellan beredas, icke, på sätt Eders Kongl. Maj:t ifrågasatt, genom att utsträcka förbindelsen att bekosta bostad till de äldre, före år 1854 inrättade distrikten, hvilka nu äro befriade derifrån, utan genom att lösa de från och med år 1854 tillkomna distrikten från ifrågavarande

förbindelse. Riksdagen delar nemligen den åsigt, som i ofvannämnda motion uttalats, att det är ändamålsenligare och med billighet mera öfverensstämmande, att provinsialläkarens aflöning i dess helhet bekostas af staten, än att en del deraf utgår af kommunerna. Då provinsialläkaren är en statens tjänsteman, synes i sjelfva verket någon rättsgrund icke förefinnas, med stöd hvaraf ett dylikt åliggande kan anses tillkomma vederbörande distrikt, helst af lätt insedda skäl åt detta icke kan öfverlemnas att bestämma, å hvilken plats läkaren bör vara stationerad, utan afgörandet deraf måste tillkomma Eders Kongl. Maj:t. I betraktande af den ansefliga stegring i kommunalutskylder, som i en senare tid inträdt i de flesta delar af riket, lär icke heller kunna anses lämpligt, att kommunerna betungas med utgifter för ändamål, som för desamma äro mera främmande. Att för närvarande ett så stort antal distrikt faktiskt bidrager till provinsialläkarnes aflöning torde få anses uteslutande bero på den tillfälliga omständigheten, att staten vid delningen af de äldre, stora distrikten begagnade sig af den konkurrens, som rådde mellan de olika orterna, och gjorde anskaffandet genom kommunernas försorg af bostad för läkaren till ett vilkor för inrättande af nya distrikt. Då emellertid någon ytterligare ökning i de nuvarande provinsialläkaredistriktens antal icke annat än i särskilda undantagsfall lär böra ifrågakomma, samt en allmän reglering af provinsialläkarnes aflöningsförmåner nu af Riksdagen beslutats, synes tidpunkten vara inne att befria vederbörande distrikt från den skyldighet, som uti ifrågavarande hänseende ålegat dem.

Riksdagen anser således, att staten bör öfvertaga skyldigheten att bekosta bostad åt provinsialläkarne. Dervid lär icke kunna ifrågakomma, att bostad in natura skulle åt dem anskaffas, utan torde viss årlig hyresersättning böra dem beredas, hvilken hyresersättning Riksdagen ansett böra bestämmas till 750 kronor för en hvar provinsialläkare. Då emellertid i en del distrikt de nuvarande provinsialläkarebostäderna tillkommit på grund af donationer af olika beskaffenhet, har Riksdagen ansett bestämmelse böra meddelas derom, att det må bero på Eders Kongl. Maj:ts pröfning att afgöra, om och i hvad mån dylik hyresersättning bör åtnjutas af provinsialläkare inom distrikt, der doneerad bostad finnes.

Uttryckligt stadgande har Riksdagen jemväl trott böra meddelas derom, att provinsialläkaredistrikt, som redan inrättat bostad åt provinsialläkaren, må vara berättigadt att från den dag, då provinsialläkaren kommer i åtnjutande af hyresersättning af statsmedel, förfoga

öfver bostaden med hvad dertill hörer, i den mån enskilda donationer därför icke lägga hinder.

Beträffande sättet för beredande af de medel, som erfordras för ifrågavarande hyresersättningars utgörande, har Riksdagen, då antalet provinsialläkaredistrikt i riket, enligt Riksdagens i särskild skrifvelse meddelade beslut, kommer att uppgå till 138, men möjligt är, att hyresersättning icke kommer att utgå till ett eller annat distrikt, der donerad bostad nu finnes, likasom att en eller annan af de provinsialläkare, hvilka nu innehafva boställen, icke komma att öfvergå på ny stat, uppfört ett förslagsanslag högst 103,500 kronor för ändamålet å riksstatens åttonde hufvudtitel.

Riksdagen får alltså anmäla,

dels att Riksdagen afslagit Eders Kongl. Maj:ts proposition om antagande af lag angående skyldighet att anskaffa och underhålla bostad eller lemna hyresersättning åt provinsialläkare;

dels att Riksdagen beslutat, att provinsialläkare, som ingår på ny stat eller hädanefters utnämnes, skall, jemte de löneförmåner, som i öfrigt honom tillkomma, erhålla hyresersättning af statsmedel efter 750 kronor om året, dock att på Eders Kongl. Maj:ts pröfning må bero, om och i hvad mån sådan ersättning skall tillkomma provinsialläkare i distrikt, der bostad, tillkommen på grund af donation, finnes, äfvensom, för bestridande af den härför erforderliga utgiften, å ordinarie stat å åttonde hufvudtiteln för år 1891 uppfört ett förslagsanslag högst 103,500 kronor; samt

dels att Riksdagen i sammanhang härmed beslutat, att provinsialläkaredistrikt, som redan inrättat bostad åt provinsialläkaren, skall vara berättigadt att från den dag, då provinsialläkaren blifver berättigad till hyresersättning, förfoga öfver bostaden med hvad dertill hörer, dock med den inskränkning i särskilda fall, som kan föranledas af hvad enskilde eller kommuner må hafva förordnat om bidrag till bostaden.

Stockholm den 20 maj 1890.

Med undersätlig vördnad.